

túra jellegzetes, turbántekercseléssel díszített peremű, illetve síkozott, belső oldalán kannelurával díszített peremű tál, és hasán ferde kannelurával díszített bögre töredékei feküdtek. A leletek között egy-egy ritkaság is előfordult: halsütőtál töredéke, gerezdelt, nagyméretű hálonehezék, kőbaltatöredék, csont nyílhegy, bronz ártöredékek. A feltárási terület D-i részén, több nagyméretű bányagödör közelében két, Ny-K-i tájolású, jobb oldalán fekvő, zsugorított helyzetben eltemetett gyermek sírja feküdt. Az egyik kerek alakú gödörben szarvasmarha vázat bontottunk ki.

A *kelta* gödrök a feltárási terület É-i szélén, egymás közelében feküdtek. Betöltésükből korongolt, barna színű, kihajló, duzzadt peremű táltöredékek, két szürkésbarna orsógomb és egy kézzel formált, hengeres testű fél szűrőedény is előkerült.

A *szarmata* objektumok a kúthely középső és Ny-i részén helyezkedtek el. A kerek, méhkas alakú vagy egyenesen bővülő falú gödrökből egyrészt kézzel formált fazekakhoz és fedőkhöz, másrészt korongolt, szürke, hombárokhoz, tálakhoz tartozó töredékek kerültek felszínre. Egy-két gödörben orsókarikát, agyagnehezéket, őrlő- és fenőkövet, vasfibulát, egy nagyobb méretű, közel 2 m mély gödörben pedig két teknőcpáncélt is találtunk.

Az *avar* objektumok a terület É-i szélén és a középső részén két csoportban, egy-egy szabadtéri kemence környékén jelentkeztek (a két kemence egymástól 35 m-re feküdt). Az egyik kemence szájnílása ÉNy-i, a másiké DK-i irányba nézett, ez utóbbi hamusgödörében függőlegesen álló őrlőkövet bontottunk ki. Mindkét kemencéhez szögletes alakú munkagödör tartozott, az egyik közepén tetőtartó oszlophellyel. A kemencék agyagból épített felmenő fala és sütőfelülete igen rossz állapotban maradt meg. A tapasztás alatt mindkét esetben kézzel formált edénytöredékekből (az egyiknél őrlőkötőredékek is) álló réteget figyeltünk meg. Az avar objektumok betöltéséből elsősorban kézzel formált, kerámiazúzával soványított sütőharang- és fazéktöredékek kerültek elő. Csupán egy gödörben találtunk korongolt, szürke, vékony falú, vízszintes és hullámos vonalkötegekkel díszített oldaltöredéket.

A *késő Árpád-kori* és a *középkori* objektumok száma is jelentős a lelőhelyen. A leletek tanúsága szerint a terület a 13. sz. második felétől egészen a 18. századig folyamatosan lakott volt. A késő Árpád-kori és a középkori objektumok zömét kerek, ovális vagy szabálytalan alakú, egyenesen szűkülő- vagy hengeres falú gödrök alkották. A hengeres falú, 120–190 cm mély gödröket általában a vízvezető árok széleibe ásták. A gödrök kisebb-nagyobb csoportokban helyezkedtek el, melyek között megtaláljuk a hulladék-, az élelemtároló-, a vízgyűjtő- és a bányagödöröket is. A feltárási terület K-i és D-i részén egy kéttágú, 100–150 cm széles, változó mélységű, derékszögben kanyarodó árok futott, melynek É-D-i szakasza 29 m, Ny-K-i szakasza 65 m hosszú volt. Az említett árokból további két csatorna ágazott le, melyek szabályos téglalap alakú területeket határoltak el egymástól. Az

objektumok betöltéséből korongolt, apró kavicsal vagy homokkal soványított, vörösre kiégetett fazék- és korsótöredékek kerültek elő. A cserépbográcsokhoz tartozó peremtöredékek száma igen alacsony. A töredékeken általános a bekarcolt csigavonal díszítés. Két gödörből fenékbélyeges fazéktöredék került elő. A használati eszközök között megtalálhatók az őrlő- és fenőkövek, a csontkorcsolyák, a hálonehezékek, a félgömbös fejű vasszögek, illetve a pontkörös díszítésű csontnyél. Az egyik gödörben D-É-i tájolásban eltemetett, félbevágott kutyavázat bontottunk ki.

A *késő középkori* és a *kora újkori* objektumok a feltárási terület középső részén, egy Ny-K-i irányú kiemelkedésen kerültek elő. A gödrök jellegzetes leletei voltak a szürke, vékony falú, vállán hullámvonalköteg díszes korsó- és belső mázas edénytöredékek.

A *kora újkori* objektumok közül az ÉNy-DK-i irányú, téglalap alakú, 200–240 cm széles, 400–450 cm hosszú, egyenesen szűkülő falú, 20–40 cm mély gödröket emeljük ki, melyek közül 26 került elő. A házhelyként meghatározott gödrök két sorban helyezkedtek el, egymástól 100–140 cm-re. Az egyik házban 35 ólom és egy agyag hálonehezéket találtunk, mely alapján feltételezzük, hogy vagy halász- vagy kubikuskunyhóként használhatták őket.

Az SZGT-24 és az SZGT-27 jelű kutak, illetve az SZGT-27 kúthoz tartozó gázvezeték területén feltárt objektumok egy lelőhelyhez tartoznak. A lelőhely D-i irányban a Tápéi-főcsatornáig folytatódik.

GULYÁS GYÖNGYI

399. Szeged-Tápé, Sulymos-hát (Csongrád megye) Ó

A lelőhely a Tisza K-i oldalán található, a Hódtó-Nagyfai összekötő-csatornába torkolló keskeny, É-D-i, majd K-Ny-i irányú csatorna K-i partján. Az előzetes terepbejárás a területen gyér szarmata településnyomokat lokalizált. A feltárandó nyomvonal, az SZGT-30 és SZGT-34 kutakhoz vezető kútbekötő vezeték, a IX. nyomvonalszakasz közel K-Ny-i irányban vágta a lelőhelyet, egy kis É-i leágazással megtörve.

A feltáró munkálatokat 2008. május 29. és június 3. között végeztük. A nyomvonal teljes szélességében kezdtünk, és hamarosan előbukkant az SZGT-30 lelőhelyen már észlelt erődítési árok foltja. A nyomvonal Ny-i harmadában egy közelmúltban felhagyott tanya nyomait észleltük. A feltárandó terület K-i harmadát egy vízvezető árok vágta, majd egy téglalap alakú újkori beásás nyoma bontakozott ki. A szelvény K-i végében számos jelenkori csővezeték nyomát észleltük. A humuszolás során végig jellemző volt az igen erős, kötött talajszerkezet és a relatíve vastag, gyakran 2 m mélységet közelítő humuszréteg.

Munkatársak: Bene Zsuzsanna, Bizinger Krisztián technikusok.

Sz. WILHELM GÁBOR